

Leto VII.

Številka 2.

SLOVENSKI PRAVNIK.



Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.



Odgovorni urednik:

D^r. Danilo Majaron.

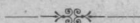


V LJUBLJANI.

Natisnila „Naredna Tiskarna“.

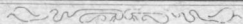
1892.

VSEBINA.



1. K razlagi §-a 51. zemlj. zakona (Konec)	33
2. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
a) Služnost stanovanja (§§ 521. in 504. obč. drž. zak.) .	43
b) Pravica do kavicije v gotovini mine, če se kavicija po- razumno zastavno-pravno zavaruje; tožbi zoper hipo- tekarnega dolžnika so potem pogoj likvidne povračilne tirjatve	46
c) Zaznamba lastninske tožbe po §-u 70. zemlj. zak. .	50
3. V. redna glavna skupščina društva „Pravnika“	51
4. Književna poročila	60
5. Razne vesti	62





K razlagi §-a 51. zemlj. zakona.

(Konec.)

II.*) Ako hočemo problem naš ugodno rešiti, treba, mislimo, dognati najprvo, kaj je nadzastavnemu upniku zastavljeno v varnost njegove tirjatve. Šele potem, ko je konstatovana juristična konstrukcija nadzastavnega prava, moči je razmotrivati vpliv izbrisa po §-u 51. zemlj. zak. na nadzastavno pravico.

Seveda ne moremo podrobno in natanko govoriti o tem predmetu, ampak le v velikih potezih, ako hočemo ostati zvesti namenu teh vrstic.

1. Kako sporno je pa vprašanje glede bistva nadzastavne pravice, razvideti je uže iz članka, ki ga je o knjigi dra. E. Udziela: „Pravo nadzastavno po pravu avstrijskem“ priobčil „Slov. Pravnik“ iz l. 1891., str. 7 in nad. Tega, soditi po tej črtici, povse temeljitega dela žalibog nismo mogli dobiti v roke. Ozirati se nam je torej tu le na to, kar smo o tej knjigi zvedeli iz našega lista.

Po našem mnenju ne sme glede bistva nadzastavne pravice biti razlike, če to pravico ustanovi upnik, kateremu je prvotni dolžnik zastavil premoženje ali pa kako, v zemljiški knjigi vpisano posestvo.**)

a) Dr. Udziel goji nazor, da je pravi zastavni predmet pri pravici nadzastavni stvar sama, katere se uže drži zastavna pravica: „Upnik, kateremu je uže zastavljena stvar, ustanovi svojemu upniku do nje kot tuje stvari v mejah svoje zastavne pravice nadaljšnjo zastavno (nadzastavno) pravico.“ Po tem imamo tu zastavo tuje stvari.

*) Ad I. glej „Corrigendum“ na zadnji str. te številke.

**) Glej Pfaff: Pignus irregulare; Fr. P. Bremer: Das Pfandrecht u. die Pfandobjekte (1867); Sohm: Lehre v. subpignus (1864); Arndts: Pand. § 126, 364, 367; Exner: Kritik des Pfandrechtsbegriffes, posebnost X. pogl., in dr.

Lastnik lahko svojo premočnino tirja nazaj, če se je zastavila brez njegove dovolitve (§ 456. obč. drž. zak.). Toda v takih slučajih, kedar lastniku ni dopuščena lastninska tožba proti poštenemu posestniku (§ 367. obč. drž. zak.), mora lastnik poštenega imetelja zastave odškodovati ali pa mu zastavo prepustiti, seveda „cum jure regressus“ proti zastavitelju (§ 456. l. c.).

Zastavno pravico na kaki tuji stvari je seveda moči ustanoviti le po pogodbi ali pa po zadnji volji (§ 450. obč. drž. zak.). Za ustanovitev vsake zastavne pravice, torej tudi take na nepremičninah, ki se nahajajo v zemljiški knjigi, potrebna je tradicija, kakor pri izročitvi lastninske pravice (§ 451. in 452. obč. drž. zak.). Tradicija pri nepremičninah se pa godi uprav po upisu v zemljiško knjigo (§ 431., 432., 321. in 322. obč. drž. zak.). A tradirati vender ne more nihče drug, nego lastnik sam. Po obč. drž. zakoniku mora torej lastnik sam privoliti v zastavljenje svojega zemljišča v tuji prid in tuji dolg. Ker pa § 454. in 455. obč. drž. zak. dopuščata zastavnemu upniku, da lahko ustanovi nadzastavno pravico brez dovolitve lastnikove, tedaj je izvajati, da predmet nadzastavni pravici ne more biti stvar, prvotnemu upniku zastavljena sama.

Dr. Udziel piše, da je zemljeknjižni zakon iz l. 1871. odpravil nadzastavno pravico pri nepremičnih stvareh po obč. drž. zakoniku ter se sklicuje na § 32. lit. b zemlj. zak. Ta poslednji § pa veleva, da mora tist, čigar pravica se omeji, obteži, izbriše ali prenese na drugo osebo, privoliti v vknjižbo. A tu se vender ne zgodi nič s pravico lastnikovo. Njegovo stališče ostane vedno isto, če je prvotna vknjižba obremenjena z nadzastavami ali pa ne; njegovo zemljišče ni na noben način za več zastavljeno, nego li je bilo poprej. Ni torej treba njegove dovolitve za vknjižbo pravice nadzastavne.

To nam dokazuje uže vsakdanja praksa. V zemlj. zak. ni najti določbe, ki bi opravičevala dra. Udziela izrek. Tudi § 32. lit. b zemlj. zak. nima v mislih nadzastavne pravice in ne zahteva za nje ustanovitev, da bi moral privoliti lastnik. Novi zemlj. zakon ni predrugačil bistva pravici nadzastavni po obč. drž. zakoniku.

Nazor, kateri ima dr. Udziel, izpodbija tudi Dernburg (Pandekten I., pag. 702) povprašajoč, odkod si pridobi prvotni upnik legitimacijo, da sme tako ravnati z zastavljeno stvarjo, ker le-ta vender ne spada v njegovo imetje, on je nima — „in bonis“.

Tudi § 447. obč. drž. zak. ne daje pravice zastavnemu upniku, da bi smel zastaviti zastavo še jedenkrat. Upnik je le upravičen, da si iz zastave išče plačila, ako dolžnik svoj čas ne izpolni svoje zaveze, ni pa upravičen, ravnati ž njo „po svoji previdnosti.“ (cf § 1371. obč. drž. zak.). Mislimo torej, da mnenje dr. Udziel-a ni pravo.

b) Drugi pa pišejo, da je „pravica nadzastavna pravica zastavna glede na tirjatev“ ter da je zastavna pravica, ki je ustanovljena za tirjatev, le s tirjatvijo vred sozastavljena kot „accessorium obligationis“.

c) Poleg tega je še nazor, da je predmet nadzastavni pravici oboje: zastavna tirjatev in zastavna pravica.

d) Arndts (Pandekten, § 382.) pa pravi, da sme nadzastavni upnik izvrševati tudi tirjatev prvotnega upnika kolikor tega zahteva izvrševanje njegove zastavne pravice, a da je le kot nadzastavni upnik in ne drugače upravičen smatrati tirjatev za sebi zastavljeno.

e) Zabeležimo še jedno mnenje*), katero je blizu sorodno mnenju pod d) navedenemu, da je zastavna pravica brez tirjatve, torej gola zastavna pravica predmet pravici nadzastavni.

Jedino leta nazor moči je po pravu avstrijskem odobravati.

Kako se strinja mnenje, da more biti zastavna pravica predmet zastavi, z izrekom Gajevim v L. 9. D. 20. 1. in §-om 448. obč. drž. zak., ki je po njem posnet, dokazuje Arndts l. c. § 367. op. 5 in 5 a. Tu se sklicujemo na njegove razloge ter mislimo, da jih ni treba ponavljati.

Kaj pa § 454. in 455. obč. drž. zak.?

Dr. Schwach l. c. pa smatra § 455. obč. drž. zak. za izjemo. Mi bi tega ne storili. Mislimo, da je ustanovitev nadzastavne pravice povse veljavna; pač pa more lastnik zastave takrat, če

*) Glej Bremer, Sohm in Exner na poved. mestih.

ni bil obveščen o nadzastavi, tirjati po plačilu, da se mu zastava vrne, in sicer, ne da bi se mu bilo ozirati na pravice nadzastavnega upnika (cf. §§ 1395. in 1396. obč. drž. zak.).

Določbi §§-ov 454. in 455. obč. drž. zak. imata to-le vsebino: α) zastavnemu upniku je dovoljeno glede na njegovo zastavno pravico, da sme ustanoviti nadzastavne pravice; β) ako hoče to nadzastavljenje obveljati lastniku zastave nasproti, treba lastnika o tem obvestiti; γ) prvotni dolžnik sme plačati svojemu upniku ves dolg; δ) če pa to stori brez dovolitve nadzastavnega upnika, tedaj ostane zastava še dalje v obvezi; ε) on pa (prvotni dolžnik) za svojo osebo je oproščen od svoje obligacije.

Pravilnost sosebno zadnjega izreka se razvidi, ako primerjamo besedilo §-a 455. s §-om 464. obč. drž. zak.

Nadzastavni upnik dá, izvršujoč svojo pravico, sodno prodati „svojo zastavo“ (§ 461. obč. drž. zak.), potem ko je uže poplačal ves svoj dolg prvotni dolžnik, kateremu se je bila naznanila ustanovitev nadzastave. Kaj je kupil zdražitelj na dotični zvršilni dražbi? Tirjatev? Ne! Ona več ne obstoja. Določba §-a 455. pravi namreč, da sme prvotni dolžnik poplačati svojega upnika, a da ostane v tem slučaju le „zastava še dalje v obvezi.“ Ergo je preminola tirjatev. Ako bi torej dal zdražitelj zastavljeno stvar samo prodati, potem pa propal pri razdelitvi izkupila, ne mogel bi zahtevati, od prvotnega dolžnika še jedenkrat plačila.

Po tem takem niso se — če le ostane „zastava še dalje v obvezi“ — kratile zdražiteljeve (oziroma nadzastavnega upnika) pravice, kajti drugače bi on mogel tirjati od dolžnika še jedenkratno plačilo tirjatve, odnosno odškodnino. Ako se ne kratijo pravice zdražiteljeve s tem, da je bilo uže poprej definitivni konec obligatorne zaveze med prvotnim upnikom in dolžnikom in da je le ostala še živa stvarna (zastavna) zaveza, onda ni zdražitelj imel nikoli pravice do obligatorne zaveze, nego le do stvarne zaveze. Zdražitelj, torej tudi tedaj, ako bi še obstojala obligatorna zaveza in on zaradi nezadostnega izkupila ali iz drugih razlogov ne bi mogel doseči plačila iz zastavne zaveze prvotnega upnika in dolžnika, nima pravice, da bi si iskal plačila pri obligatorni zavezi, to je: iz tirjatve same. Zdražitelj pa ima pač le pravico iskati si iz

zastavljene stvari plačila, tako, kakor bi to dovoljeno bilo prvotnemu upniku, če tirjatev ob svojem času še ne bi bila poplačana. Zdražitelj je torej le upravičen, da izvršuje zastavno pravico prvotnega upnika. Ker pa zdražitelj pri prodaji vse to kupi, kar je bilo bodisi zastavnemu ali nadzastavnemu upniku zastavljeno, onda se da iz tega izvajati: Nadzastavnemu upniku zastavljena je le zastavna pravica prvotnega upnika. To, da ostane nadzastavnemu upniku v slučajih konsolidacije njegova „zastava“, opravičuje se samo na podlogi tega izreka.

Še bolj se to razvidi, če denemo slučaj, da je prvotni dolжник prodal zastavljeno stvar tretji osebi (cf. § 466. in 455. obč. drž. zak.). Mislimo, da se lahko tudi sklicujemo na § 123. toč. 3 zemlj. zak., kateri le ukazuje, da je vročiti odlok o vknjižbi ali predznambi nadzastavne pravice zemljeknjižnemu lastniku, ne pa tudi personalnemu dolžniku. Določba §-a 1483. obč. drž. zak. nam pa dokazuje, da lahko premine tirjatev, vendar ostane v veljavi zastavna pravica.

Navadno je tedaj, če so zemljišča zastavljena, katerih lastnik ni personalni dolжник, govor o „hipotekarni tirjatvi“. To je napačno. Upnik nima ničesar tirjati od lastnika zemljišča, nego ima samo pravico prodati njegovo zemljišče, če ga ne poplača dolжник ob svojem času, (zaradi tega tudi ne velja zanj § 463. obč. drž. zak.) in le-to pravico more on zastaviti svojemu upniku. Seveda je možno, da se z zastavno pravico vred zastavi tudi tirjatev.

O tem, je li moči zastaviti tirjatev posebej in zastavno pravico zopet posebej, kar trdi Nippel v svojih Erläuterungen ad § 454. in 455. obč. drž. zak., ne more tu biti govora.

Še nekoliko o vkupnih hipotekah.**) „Vkupna hipoteka je obsežek več zemljišč, katera so zastavljena za jedno in isto nerazdeljeno tirjatev in so juristična jednota, katera ima samo na videz obliko svote, sestavljene iz več delov. Zastava je jedna in ista. Ona ni jednaka vsoti toliko zastavljenih pravic, kolikor je sovložkov.***) Upnik je samo jedenkrat upravičen, da si išče

*) Glej izvrstni spis dr. Blitzfeld-ov: „Zur Lehre der Gesamthypotheken“ v Gerichtszeitung ex 1859, št. 43 in nad.

**) L. 8. D. 20. 5.

plačila iz zastav, torej jedna zastavna pravica. Drugače si bi on mogel tolikokrat iskati plačila, kolikor je sovložkov.“ (§ 15., 106. in 107. zemlj. zak. in čl. 2114 Code Nap.).

Ako pridobi upnik nadzastavno pravico na vkupno zastavno pravico svojega dolžnika, pridobi si tako nadzastavno pravico na celi vkupni hipoteki. Posebne nadzastavne pravice samo pri jednom sovložku ni smeti ustanoviti (§ 111. in 112. zemlj. zak.). Izjema*) bi bila le tedaj, ako se bi bila po katerem koli vzroku opustila pri kakem sovložku zaznamba vkupnosti (§ 107. odst. 2. zemlj. zak.). To pa le zaradi tako zvanega „publicitetnega principa“ naše javne knjige.

2. Zategadelj, ker je predmet nadzastavni pravici pravica zastavna, morajo med nadzastavnim upnikom in prvotnim upnikom veljati glede nadzastavne pravice predpisi, določeni za razmerje med zastavnim upnikom in dolžnikom.

Nadzastavnemu upniku je (§ 13. zemlj. zak.) zastavljena cela zastavna pravica prvotnega upnika (§ 457. obč. drž. zak.). On si lahko iz cele te pravice plačila išče (§ 447. l. c.) in sicer po predpisih §-a 461. obč. drž. zak. Krainz, prerano umrli naš rojak, piše v 2. polovici II. zv. na str. 166. svojega „System des österr. allg. Privatrechtes“: „Auch die Ausübung des Afterpfandrechtes erfolgt nach der allgemeinen Regel durch die gerichtliche Geltendmachung nur, dass sich diese gegen den ersten Pfandgläubiger richtet: unmittelbare Einklagung des ersten Schuldners oder Pfandeigenthümers wäre unstatthaft, weil der Afterpfandgläubiger mit ihm in keinem unmittelbaren Rechtsverhältnisse steht.“ S tem se strinja tudi naša praksa.

Zastava je v obvezi za celo tirjatev in nje posamezne dele; cela zastava za vsaki delček tirjatve in pripadkov (L. 85. § 6. D. 45. 1) „Zastavna pravica je nerazdelna“, uče starejši pravniki. Nerazdelno je pa moči imenovati le pravico, katere nikoli ne moreš razdeliti. A zastavna pravica se razdeljuje, če hočeta to stranki. Pravilno je samo to: da deljenje ali skrcenje zastavno zavarovanetirjatve ne povzročuje samo ob sebi razdeljenja zastavne pra-

*) Drugega mnenja je tu uprav Blitzfeld.

vice.“ (Dernburg l. c. I. § 277.). Določba §-a 1369. obč. drž. zak. veleva upniku, da šele takrat vrne dolžniku ročno zastavo (pignus), odnosno izroči mu izbrisno pobotnico ali izjavo, če je popolnem poplačana njegova tirjatev s pripadki (cf. člen 2082 Code Nap.).

Nadzastavnemu upniku je torej zastavljena za njegovo tirjatev in nje posamezne dele cela zastavna pravica prvotnega upnika.

Uprav tako, kakor je jedno in isto stvar po vsem njenem obsegu moči zastaviti raznim osebam, moči je tudi zastavno pravico raznim nadzastavnim upnikom zastaviti a vender je vsakemu upniku za vsaki del njegove tirjatve zastavljena cela zastavna pravica. Ona mu ostane zastavljena vsa, dokler ni popolnem plačana tirjatev z vsemi pritiklinami. Brez upliva pa je, obstojali prvotna tirjatev še ali ne več. (Gl. zgoraj II., 1.). Razvidno je to uže iz tega, da stopijo, če odpade jeden nadzastavni upnik, koj drugi upniki na njegovo mesto.

3. Dokazano je, mislimo, da po § 455. obč. drž. zak. zastavna pravica, katere se drže nadzastavne pravice, s plačilom prvotne tirjatve pač premine prvotnemu upniku nasproti, to je, da je on ne more dolžniku nasproti več zvrševati, da pri ročnih zastavah ne more ustanoviti daljšnjih nadzastavnih pravic, da pa vender ostane starim nadzastavnim upnikom nasproti v veljavi, in da jo lahko zdražitelj, ki kupi to zastavno pravico na javni, po nadzastavnem upniku povzročeni dražbi, zvršuje ne oziraje se na poplačanje tirjatve.

Ker pa pri predmetih zemljiških knjig po §-u 469. obč. drž. zak. zastava ostane toliko časa v obvezi, dokler se ne izbriše v javni knjigi zastavna pravica, ker bi bilo torej možno, da bi se tudi potem, ko je poplačana, ozir. preminola prvotna tirjatev, zastavna, za njo vknjižena pravica dalje zastavila in bila torej ta zastavna pravica ne samo starim nadzastavnim upnikom, nego tudi novim upnikom sredstvo v poplačilo — zategadelj bilo je treba ustanoviti določbo, uredbi javnih knjig in publicitetnemu principu primerno, seveda ne da bi se s tem kratile pridobljene pravice nadzastavnih upnikov.

To pa se je zgodilo z določbo § 51. zemlj. zak.

Ves naš zemlj zakon je samo prenarejeni, takozvani oger-ski zemlj. zakon, kateri se je priobčil z naredbo pravosod. min. z dne 15. decembra 1855. l. v št. 222 drž. zak. Tudi tam se nahaja našemu §-u 51. jednaka določba in sicer v § 79., kateri slove v izvirnem nemškem tekstu: Ist eine Hypothekarforderung zur Zeit, in welcher ihre Löschung angesucht wird, mit einem Afterpfandrechte behaftet, und wird nicht zugleich die Aufhebung des Afterpfandes durch vorgelegte Urkunden nachgewiesen; so kann die Löschung derselben nur mit dem Beisatze, dass ihre volle Rechtswirkung erst mit der Löschung der Afterpfandrechte stattfinden wird, einverleibt oder vorgemerkt werden, daher ist diese Löschung in Rücksicht auf das Afterpfandrechte bis zu dessen Löschung als nicht bestehend zu betrachten. — Hat die Einverleibung der Löschung in der angegebenen Weise stattgefunden, so können in Betreff dieser Forderung weitere Einverleibungen und Anmerkungen nicht bewilliget werden.“

V vladni predlogi l. 1869. slove: § 17., iz katerega je nastal naš § 51.: „Wenn auf einer Hypothekarforderung zur Zeit, als ihre Löschung begehrt wird, noch Afterpfandrechtehaften, und nicht zugleich die Aufhebung der Letzteren durch die beigebrachten Urkunden nachgewiesen ist, so kann die Löschung der Forderung nur mit dem Beisatze bewilliget werden, dass ihre volle Rechtswirkung erst mit der Löschung der Afterpfandrechte einzutreten hat. — Ist die Löschung mit diesem Beisatze nicht blos vorgemerkt, sondern einverleibt worden, so hat dies die Wirkung, dass in Hinsicht der Hypothekarforderungen **selbst** weitere Eintragungen nicht mehr bewilliget werden dürfen.“

V vladni predlogi l. 1871. ima § 51. isto besedilo, kakor v zakonu, razun stavka: „ — — dass ihre volle Rechtswirkung erst mit der Löschung der Afterpfandrechte einzutreten hat — — —“.

Zakonodavec bil si je, kakor razvidimo iz tega citata, svest, da je nadzastavnemu upniku vzlic izbrisu „hipotekarne tirjatve“ privoliti stališče, katero ne ovira njegovih pravic, nego da morajo te ostati iste, kakeršne so bile pred izbrisom. To vse pa je moči doseči le, ako se vrši izbris tako, da mu ostane po izbrisu ista stvar zastavljena, katera je bila uže pred izbrisom predmet nadzastavni pravici.

Premembe v besedilu §§-ov 79., 17. in 51. l. c. so jedino le stilistične korekture. One nimajo s svrho te določbe nobene dotike. Svrha in namen ostala sta ne glede na besedilo vedno ista: varovati nadzastavnega upnika škode.

Z izbrisom ali preminom prvotne tirjatve, oziroma za njo ustanovljene zastavne pravice ni smeti odtegniti nadzastavnemu upniku najmanjšega molekila njegove zastave (§ 455 l. c.). Zaradi tega je povse konsekventno, da nadzastavnemu upniku nasproti — ker mu je, kakor smo uže zgoraj dokazali, za vsaki del njegove tirjatve zastavljena cela zastavna pravica prvotnega upnika, njegovega dolžnika — ne more veljati izbris zastavne pravice; „daher ist diese Löschung in Rücksicht auf das Afterpfandrecht bis zu dessen Löschung als nicht bestehend zu betrachten.“

Določba §-a 51. zemlj. zak. urejuje torej samo določbe § 455. obč. drž. zak. glede na posebne razmere javnih knjig.

Kako bi bilo moči kratiti pravico nadzastavnemu upniku po zgol jednostranskem postopanju prvotnega dolžnika ali upnika (§ 32. lit. b zemlj. zak.)? Če si more on iskati pred izbrisom plačila iz cele zastavljene zastavne pravice, mora mu to tudi biti možno po izbrisu, ker ostanejo in morajo ostati njegove pravice vedno jedne in iste. Ali bode obseg pravice nadzastavnega upnika, oziroma predmet nadzastavne pravice zavisen od povse naključne in bistvu pravice protivne okolnosti, kako je visoka jedna nadzastavna tirjatev ali pa svota vseh nadzastavnih tirjatev? Konsekvence tega mnenja pojasnili smo uže zgoraj ad I.

Ako se pa akceptuje nazor, da je in ostane ne glede na usodo prvotne tirjatve nadzastavnemu upniku zastavljena cela zastavna pravica prvotnega upnika, onda se prvič najlažje izpolni smoter zakonodavca, po katerem se varuje nadzastavni upnik vse škode, in dospeje se nadalje vedno do složnih in ne med saboj protivnih konsekvenc.

V tem slučaju nam ni treba seči po fikciji, da obstoja še stara izbrisana tirjatev, niti treba, kakor n. pr. dr. Schwach, dovoliti nadzastavnemu upniku, da doseže plačilo naravnost iz stvari same, katera mu (glej II, 1) ni zastavljena, torej „pravico“, do katere nima nobene pravice, pač pa ostanemo zvesti §-u 461. obč. drž. zak.

Kar se pa tiče drugega odstavka § 51. zemlj. zak., uporabljati ga je — po geslu: „incivile est nisi tota lege perspecta una aliqua particula ejus proposita judicare vel respondere“ — jedino le oziraje se na prvi odstavek njegov. Glede na bistvo prava

nadzastavnega in na prvi odstavek postane kar samo po sebi jasno, da drugi odstavek zgolj prepoveduje, operirati z izbrisano tirjatev ne oziraje se na nadzastavne pravice, to je: prepoveduje na njo vknjižiti novih nadzastavnih pravic itd., kar je pojasnil izvrstno gosp. Levec. Če se pa proda zastavna pravica v svrho, da se realizuje vknjižena nadzastavna pravica, tedaj kupi zdražitelj še obstoječo stvar in mu je torej na vsak način dovoljeno, da zvršuje vse, ž njo združene pravice, to se pravi: „kupec kupi hipoteko kot tako in je torej tudi upravičen zahtevati prepis te hipoteke po celem obsegu; izbris s pridržkom učini le, da ni dovoliti novih vpisov na tirjatev, a glede na nadzastavne pravice ostane izvirna hipoteka, in ako se ta pōtem zvršila proda, ugotoviti jo je smeti zopet za celi njen znesek.

Ako bi sprejeti nazor, da zdražitelja pri prodani zastavni pravici prepisati ni moči *), onda bi prišli do čudnega zaključka, da sicer nadzastavna pravica po izbrisu, z dodatkom §-a 51. zemlj. zak. zvršenem še nadalje obstoja, da je pa ni moči realizovati (!). Ker ni predmeta za eksekucijo, tedaj bi ne bilo smeti dovoliti prodaje izbrisane zastavne pravice. Vzlic dodatku §-a 51. zemlj. zak. bila bi tirjatev povse izbrisana! Čemu potem § 51. zemlj. zak. sploh? Ako se pa pridružimo mnenju, izraženemu v članku našega lista ex 1891, št. 12, tedaj moramo pritrditi izreku dra. Schwach-a l. c., da za časa izbrisa ni moči reči, kakšen vpliv bode ta § imel na pravice nadzastavnih upnikov. Tako pa postane pravica nadzastavnega upnika, katera je bila pred izbrisom jasna in na vse strani določena, povse nejasna; poprejšnji gotovi predmet nadzastavne pravice postane negotov, vse to pa brez dovolitve ter celo ne oziraje se na kak protest nadzastavnega upnika (§ 32. lit. b zemlj. zak. in § 461. obč. drž. zak.) A zakon hoče, da so pravice nadzastavnih upnikov jasne in ne negotove: „Ungewissheit ist Rechtsunsicherheit. Letztere zu kreiren, kann doch nicht die Absicht eines vernünftigen Gesetzgebers sein!“

*) Glej „Zeitschr. für Not. und freiw. Gerichtsb.“ ex 1882 str. 37, 77, 138, 195 in 305.



Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Služnost stanovanja (§§ 521. in 504. obč. drž. zak.).

S tožbo de praes. 26. marcija 1891, št. 4921 zahtevala je M. B., da naj toženka (njena mati) iz hišice, v kateri ima ona po kupni pogodbi z dne 16. februarja 1884. l. pravico stanovati do svoje smrti, odstrani svojo sestro M. K., potem svoje otroke Franca, Gašperja in Ano D. in da naj povrne pravdne stroške. Glede Ignacija D. izrekla je tožiteljica uže v tožbi, da sme slobodno ostati pri materi za potrebno postrežbo.

Mestno del. okrajno sodišče v Celji je zavrnilo tožbeno zahtevo iz naslednjih razlogov:

Prepirno je v tej pravdi le, ima li tist, kdor si izgovori služnost stanovanja, samo zase pravico stanovati, ali pa je upravičen, da ima pri sebi tudi druge osebe, sosebno bližnje sorodnike. Po §-u 521. v zvezi s § 505. obč. drž. zak. sme upravičenec rabiti služecho stvar svojemu stanu, obrtu in domači potrebi primerno. Ako je mati v svoje stanovanje vsprejela svoje otroke, kakor zahteva njena domača potreba in korist gospodinjstva, tako ni žalila tožiteljčine lastninske pravice ter ni prekoračila mej svoje pravice. Ako pogodba govori, da si je toženka izgovorila pravico stanovanje »zase«, vender ni smeti izvajati iz teh besed to, kar izvaja tožiteljica, nego te besede pomenijo le toliko, da ima ona glede te hišice izključivo pravico stanovanja, da ne sme morebiti tudi tožiteljica rabiti te hišice. Ker je tožbeno zahtevo smatrati za neločljivo celoto in ker ona uže iz teh razlogov ni utemeljena, bilo je odbiti jo.

Apelacijskim pritožbam tožiteljice je ugodilo višje dež. sodišče v Gradci ter z razsodbo z dne 30. oktobra 1891, št. 9299 razsodilo tako: Tožena A. D. mora iz hišice, v kateri ima ona po kupni pogodbi z dne 16. februarja 1884 pravico stanovanja do svoje smrti 1. odstraniti sestro M. K. nepogojno ter tožiteljici povrniti tretjino stroškov I. in II. instance; 2. odstraniti tudi Franca, Gašperja in Ano D. ter povrniti še dve tretjini stroškov I. in II. in-

stance, a to le tedaj, ko bi tožiteljica storila glavno prisego, da ni res, kolikor ve in se spominja, da bi si bila toženka takrat, ko se je dogovorila pogodba, ki je bila potem zapisana dne 16. februarja 1884, pridržala pravico, da smejo njeni otroci stanovati pri njej ter da je tožiteljica privolila z besedami: »Ne bodete nikoli slišali, da bodem otroke gonila od Vas.«

Razlogi.

Tožiteljica trdi, da izkorišča toženka pravica stanovanja proti pogodbi in zakonu. Po splošnjem pravilu §-a 484. obč. drž. zak. je dogovorjeno pravico smatrati za služnost rabe, tako da naj služi stanovanje le potrebam toženke same, le za njeno osebo. Toženka pa trdi, da si je pri ustnem dogovoru glede kupne pogodbe pridržala pravico, da sme imeti svoje otroke pri sebi. Ta določba ne nasprotuje pisani pogodbi, nego njo dopolnjuje ter bi bilo iz nje moči posneti pravno voljo strank. Določba §-a 887. obč. drž. zak. nikakor ne brani, da ne bi smel sodnik ozirati se na tako posebno določbo. Zategadelj bilo je dopustiti glavno prisego, ker se je dokaz po pričah ponesrečil. Glede sestre M. K. pa tudi iz trditev toženke same ni moči posneti nikakeršnega razloga, ki bi lahko opravičil njeno zahtevo, da bodi ta sestra pri njej. Toženka sama ne more tajiti, da se jej je pravica stanovanja prepustila v prvi vrsti le za njeno osebo, ker je baje sama odločno zahtevala, da morajo tudi otroci ostati pri njej. Da bi si bila takšno pravico pridržala tudi glede svoje sestre, toženka niti trdila ni. A tudi ni etičnega razloga za to, da bi morala M. K. biti pri toženki. Ima svoje imetje M. K.; za njo postavljen je kurator, ki mora skrbeti za njeno odgojo, in tudi je nima toženka zastonj pri sebi. V tem pogledu bilo je tožbeni zahtevi ugoditi nepogojno. Glede stroškov bilo je uvaževati, da obsega tožbena zahteva dva dela, rekše naj odstrani toženka svojo sestro in — svoje otroke. Obravnava o tem, mora li toženka odstraniti tudi svoje otroke, bila je obširnejša ter je bilo po tem merilu priznati, oziroma deliti stroške I. in II. instance.

Najvišje sodišče potrdilo je z razsodbo z dne 29. decembra 1891, št. 13831 prvo razsodbo ter izreklo, da mora tožiteljica povrniti toženki tudi stroške III. instance.

Razlogi.

Kupne pogodbe ad I. § 3., po kateri je prodala toženka tožiteljici svoje posestvo pod vlož. št. 3 kat. obč. A. in večji del svojega premičnega imetja, določuje, da si je toženka izgovorila preživitek in sicer za stanovanje hišico zadej in podstrešje nad hišico. Ta pravica je služnost stanovanja. Po §-u 521. obč. drž. zak. sme ona to hišico uživati za svojo potrebo in po §-u 504. obč. drž. zak. sme ona izkoristiti to pravico svojemu stanu, obrtu in domači potrebi primerno. Zaradi tega njene pravice ni moči omejiti tako, da bi toženka sama smela tam stanovati, ne tudi njena družina. Ko bi bili stranki hoteli to pravico omejiti, bili bi morali to v pogodbo zapisati, a to se ni zgodilo. V hišici stanujejo sedaj otroci toženke: Franc, Gašper, Ana in I. D., potem njena sestra M. K. Toženka ima po zakonu dolžnost, da vzgoja in vzreja mladoletna Gašperja in Ano D. Da pa stanujeta tudi polnoletna Franc in Ignac D. pri materi, to pospešuje gospodarsko korist rodbine; na ta način je tudi materi zagotovljena potrebna pripomoč v gospodinjstvu ter postrežba v starosti in bolezni. Glede njene sestre omeniti je, da je ta nema in bedasta, da ne bi nikjer našla boljše postrežbe, nego pri njej. Glede na bližnje sorodstvo je pač umevna potreba, da njo hoče toženka imeti pri sebi; ne glede na to je pa tudi toženka v pogodbi št. 2 ad II., katera je bila nadvarstveno potrjena, obljubila, da bode imela sestro v svojem stanovanji pri svoji mizi ter da bode skrbela za njeno perilo in obleko. Da dobiva toženka za to vsak mesec prav majhen znesek treh gld., to je brez pomena, ker vprašanje je le, sme li imeti toženka svojo sestro v svojem stanovanji ali ne. Da bi bile vse te osebe še le po pogodbi A ad I. prišle v stanovanje toženke, tožiteljica niti trdila ni, a tudi ni verjetno, ako se pomisli, da je toženka za časa pogodbe s svojo rodbino živela na posestvu, katero je tožiteljica od nje kupila, in tudi iz pogodbe, katero je sklenila toženka l. 1885 s kuratorjem bedaste M. K., razvidno je, da je ta uže več let poprej stanovala pri svoji sestri. Ako pa so bile vse te osebe uže poprej v toženkini hiši, smele so tudi še po pogodbi ostati; samo ob sebi je umevno, da bi se bila morala protivna določba zapisati v pogodbo. Zategadelj je bilo tožbeno zahtevo povse in nepogojno zavrniti, kar je storil uže prvi sodnik. Izrek glede

stroškov utemeljen je v določbah §§ 24. in 26. zakona z dne 16. majnika 1874, št. 69 drž. zak.

Dr. J. Hrašovec.

b) Pravica do kavcije v gotovini mine, če se kavcija porazumno zastavno-pravno zavaruje; tožbi zoper hipotekarnega dolžnika so potem pogoj likvidne povračilne tirjatve.

Tožitelj Adolf P. je zahteval, da mu je toženka Helena R. kot zemljeknjižna lastnica posestva vlož. št. 77 kat. obč. T. dolžna iz zastavne kavcijske listine z dne 12. decembra 1889 plačati zastavnopravno na rečenem posestvu vknjiženo, v njeno plačilno obljubo prevzeto varščino 300 gld. s 5 % zamudnimi obrestmi od 19. januarija 1891 ter pravnimi stroški vred.

Deželno sodišče v Ljubljani je z razsodbo z dne 4. julija 1891, št. 5097 ugodilo tej tožbeni zahtevi, razun da je odbilo zahtevo glede zamudnih obrestij, vse to iz razlogov:

Iz kavcijske listine z dne 12. decembra 1889, iz razsodbe z dne 30. decembra 1889 in višjesodne odločbe de intim. 10. dec. 1890 in iz izročilne pogodbe z dne 31. oktobra 1890 je razvideti nastopno: Janez R., posestnik vlož. št. 77 kat. obč. T. je tedaj, ko je njegova hči Antonija R. nastopila službo natakarice na račun pri tožitelji Adolfu P., le-temu obljubil, da bode jamčil za vse pogreške, škode in računske pomankljaje, nastavše iz tega poslovanja njegove hčeri največ do 300 gld. gotovine do 12. marcija 1890. l. v roki tožiteljevi, podelivši mu ob enem pravico, da sme varščino sodnim pôtem iztirjati, in dovolil je tudi tožitelju vknjižbo zastavne pravice do teh 300 gld. pri rečenem posestvu, kar se je tudi na podlogi tusodnega odloka z dne 17. decembra 1889 dovršilo; Adolf P., je, poslužujoč se te pravice, proti Janezu R. nastopil pravno pot in zato se je naložilo le-temu, da mora plačati teh 300 gld. tožitelju; Janez R. pa je izročil to hipotekarno posestvo z vsemi vknjiženimi bremenami vred svoji drugi hčeri Heleni R., denašnji toženki, katera je to, sedaj vtoževano svoto tudi izrečno prevzela v svojo obljubo. Kot hipotekarna toženka mora torej Helena R. jamčiti za vse dolgove prejšnjega posestnika, kateri se drže posestva, torej tudi za kavcijsko svoto 300 gld., in to tem preje, ker sama ne prereka te dolžnosti, nego se zgol zagovarja, da je rečeno svoto tožitelju pla-

čati le tedaj, kedar se z računom dožene, da je po poslovanji sestre Antonije R. nastal kak primankljaj, odnosno kaka škoda, da se pa to dosedaj še ni zgodilo, ker ni še bilo konečnega računa med Antonijo R. in Adolfom P. Toda ta zagovor je ničev uže zato, ker se v prilogi G ad III. nahaja račun, kateri je odobrila Antonija R. A tudi brez tega ne bi mogel veljati ta zagovor, kajti tožitelju pristojna vknjižena pravica, da sme obljubljeno kavcijo iztirjati, ako je ne bi v postavljenem roku položili Janez R. ali pravni nasledniki njegovi, in sicer iztirjati pravdnim pôtem, kar se je po glasu prilog B in C tudi ugodilo tožitelju po volji. Toženko, kot hipotekarno posestnico zastavljenega posestva, odnosno pravno naslednico Janeza R. je torej po §-u 802. obč. drž. zak. obsoditi, da mora tožitelju plačati 300 gld. zastale kavcije. Tožbeno zahtevo glede zamudnih obrestij pa je bilo zavrniti, ker tožitelj le to zahteva, da se položi kavcija, a ne trdi, da je bil upravičen rabiti jo in imel zaradi nepoloženja kako škodo. Zastavna pravica je vknjižena sploh samo za kavcijo do največ 300 gld., toženka je tožena le kot hipotekarna upnica in od nje ni moči zahtevati nič drugega, nego da položi kavcijo ali dovoli izvršilo z zastavno obremenjenim zemljiščem. Zamudne obresti bi pa neopravičeno razširile pravico zastavno. Tožitelj tudi ne more trpeti nikake škode, ako se odlaša položitev kavcije.

Na apelacijo toženke je višje dež. sodišče v Gradci z rabsodbo z dné 30. septembra 1891 št. 7624 predrugačilo prvosodno rabsodbo in povse ter brezpogojno odbilo tožbeno zahtevo ter toženki prisodilo stroške, vse iz naslednjih razlogov:

Tožba namerava realizovati stvarno, po vknjižbi kavcijske zaveze iz listine z dne 12. decembra 1889 ustanovljeno jamstvo proti toženki, kot pravni naslednici Janeza R., podelitelja kavcije. Zahteva je neutemeljena v tem, da se hoče to jamstvo razširiti takó, naj bi toženka kavcijo položila v gotovini. Po glasu zemljeknjižnega certifikata na listini A ad I. upisala se je pri posestvu vlož. št. 77, ad kat. obč. T. zastavna pravica za eventualne povračilne tirjatve Adolfa P. proti Antoniji R., natakariči na račun, do največ 300 gld. Iz tega upisa pa izvira le pravica, da se iz zastavljenega posestva dobi plačilo za tirjatve, katere obsega zavarovanje. Ni pa na tej podlogi govora o stvarnem jamstvu za takojšnjo položitev kavcije v gotovini in upis v knjigo tudi ne napotuje, da bi se takšno

jamstvo trdilo glede na naredbe v §-u 5. občnega zemlj. zakona. Res je v odgovoru na tožbo zapisan stavek, da se je Janez R. zavezal plačati 300 gld. kavcije in da za to tirjatev jamči zastavna pravica. A četudi bi hotel kdo reči, da je ta stavek pripoznanje stvarnega jamstva v obsegu, ki ga trdi tožitelj, tedaj bi to pripoznanje vendar bilo moči oceniti le v zvezi z nastopnimi ugovori, po katerih je tožitelj sam s svojim ravnanjem izgubil pravico do kavcije v gotovini. Po glasu kavcijske listine bila je glavna zaveza to, da obljubitelj kavcije jamči največ 300 gld., in v varnost tega zneska dovolila se je zastavnopravna vknjižba. Razun tega se je Janez R. zavezal, da bode 300 gld. kavcije v gotovini položil, in tako je seveda zastavno-pravno jamstvo iz posestva postalo brez predmeta. Janez R. pa gotovine ni položil. Za ta slučaj je bil tožitelj upravičen, da bi smel razmerje z Antonijo R. takoj razvezati in se za morebitne primankljaje plačati iz podeljene kavcije, ali pa, če mu ljubše, smel bi kavcijo v gotovini iztirjati sodnim pôtém. Iz pravnih, menični dolg per 368 gld. 49 kr. zadevajóčih aktov, kateri so po predlogu tožitelja samega priloženi tej pravdi, izhaja, da je tožitelj, ko ni dobil niti kavcije niti svojega plačila, Antonijo R. izpustil iz službe. A tako je volil izmed svojih pravic in sedaj mu je le na izvoljo, da likviduje svoje odškodninske tirjatve in da v njih pokritje seže po jamstvu iz hipoteke, nikakor pa ne sme več zasledovati pravice, da se mu izroči kavcija v gotovini, pravice, katera je izginila po razvezanji obrtnega opravila. Tega ne premeni glede hipotečne zaveze toženkine niti rzsodba, izdana proti personalnemu dolžniku, niti uspeh menične pravde proti Antoniji R. in tako tudi ne gre, da bi se izjava toženke v izročilni pogodbi z dne 31. oktobra 1890 še bolj raztegnila, nego je to dopustno po vsebini listine A ad I. Zategadelj bilo je zahtevo tožiteljevo povse odbiti.

Revizijski pritožbi tožiteljevi je najvišje sodišče z odločbo z dne 29. decembra 1891 št. 14421 tako ugodilo, da je tožbeno zahtevo le začasno odbilo. Glede stroškov pa je potrdilo višjesodno rzsodbo in tudi spoznalo, da tožitelj trpi stroške svoje revizijske pritožbe sam.

Razlogi.

Po vsebini listine A ad I. prevzel je Janez R. popolno jamstvo največ do 300 gld. za vse primankljaje, škode iz računske

diference, katere utegnejo nastati iz krčmarjenja njegove hčeri Antonije R. V varnost te zaveze vključila se je za tožitelja zastavna pravica na zavezančevem, a sedaj toženkinem posestvu vlož. št. 77 kat. obč. T. in sicer je, kar kaže tožba, v ta način zavarovanja privolil tožitelj. Tako pa je le-ta popustil svojo, tudi v rečeni listnici dogovorjeno pravico, da sme zahtevati 300 gld. kavcije v gotovini. Ker je po bistvu podeljenja kavcije, da je tožitelj bil le upravičen zahtevati, naj se mu zavaruje kavcija na ta ali oni, v listini pogojeni način. Po zastavno-pravnem zavarovanju premenilo se je svojstvo in kakovost tožbene pravice tožiteljeve. Toženka, kot tačasna hipotekarna dolžnica, jamči torej z omenjenim zneskom tudi le za povračilne, iz krčmarjenja Antonije R. tožitelju v prid izhajajoče tirjatve in tožitelj mora po tem dokazati, da te tirjatve obstojajo, ako si hoče zanje plačila priskrbeti iz zastave. Tega pa ni dokazal. Zlasti ni moči smatrati računa, ki je priložen menični pravdi proti Antoniji R., da bi bile ž njim zadevne tirjatve likvidovane veljavno proti toženki. Kajti ta račun obsega tudi stavke, pri katerih je vprašanje, imajo li tako zvezo s krčmarjenjem Antonije R. A ne glede na to izpričuje zapisnik obravnave z dne 29. septembra 1890, da Antonija K. omenjenega računa ni pripoznala likvidnim, ker je zajedna uveljavljala kompenzacijske pravice za svoje, iz prezgodnje razveze obrtnega razmerja nastale odškodninske tirjatve. Višjesodno razsodbo, katera je tožbeno zahtevo odbila peremtorno, je torej bilo po razloženem smislu predrugčiti, a tožbeno zahtevo odbiti le za sedaj, ker tožitelju ni moč vzeti prilike, da si išče, dokazavši svoje povračilne tirjatve, zá-nje poplačila iz podeljene hipoteke. Ne pristoja pa tožitelju nikaka osebna tirjatvena pravica zoper toženko, ker le-ta po izročilni pogodbi D ad I., nastavši brez intervencije tožiteljeve, ni vstopila v nikako obligacijsko razmerje do tožitelja, niti ni prevzela osebne zaveze, da njemu kaj plača. Glede stroškov pa bilo je potrditi višjesodno razsodbo, ker se zagovor ter apelacija toženke zoper kondemnujočo prvosodno razsodbo opira najbolj na to, da tožitelj ni dokazal svojih povračilnih tirjatev proti Antoniji R., ker je torej toženka v poglavitnem zmagala. Prav tako je glede na to, da navedbe v revizijski pritožbi, hoteč popolno obnovitev prvosodne razsodbe, nikakor niso utemeljene, opravičeno soditi, da mora stroške v poglavitnem brezuspešnega pravnega leka svojega trpeti tožitelj sam.

c) Zaznamba lastninske tožbe po §-u 70. zemlj. zak.

V svoji tožbi trdil je J. D., da je priposestoval nekatere parcele, ki so še v deželni zemljiški knjigi pripisane posestvu toženca dra. B-a v Pešti in da so po tem takem te parcele njegova lastnina, ter zahteval je, da naj toženec to prizna in mu dovoli odpis imenovanih parcel od svojega posestva. Prosil je tudi, da se naj ta tožba zaznamuje pri nasprotnikovem posestvu.

Deželno sodišče v Gradci je z odlokom z dne 27. okt. 1891, št. 29312 ukazalo tožencu, naj poda svoj odgovor v 90. dneh a. d. r., a odbilo je prošnjo glede zaznambe, ker tožitelj niti ne zahteva, naj se mu prizna stvarna pravica glede nasprotnikovega posestva, niti ne izpodbija nikake vknjižbe, ker po tem takem zaznamba tožbe glede na določbi §§ 61. in 71. zemlj. zak. ne bi bila upravičena in sicer tem manj, ker teh določeb ni smeti razširiti na druge podobne slučaje.

Tožitelj se je pritožil proti temu odloku.

Deželno sodišče v Gradci vzelo je z odlokom z dne 13. novembra 1891, št. 29987 tožiteljev rekurz na znanje ter izreklo, da ga bode predložilo višjemu deželnemu sodišču po preteklih 60 dneh (§ 127. zemlj. zak.).

Tudi proti temu odloku pritožil se je tožitelj.

Višje dež. sodišče je z ukazom z dne 23. decembra 1891, št. 12178 glede na to, da se je na dobo, ki je izrečena v §-u 127. zemlj. zak. v tem slučaju le ozirati v prid tožitelju, kateremu se je odrekla zahtevana zaznamba tožbe, ne pa v prid tožencu, kateri niti pravice ni imel, da bi se pritožil proti odloku z dne 27. nov. 1891, št. 29312 v tem pogledu, ker po tem takem ni povoda odložiti do preteklih 60 dni predložitve rekurza in je bila o času predložitve pritožbe tudi že pretekla doba 14 dni, v kateri bi se bil toženec smel pritožiti na ostali del odloka, dalje glede na to, da zahteva tožitelj v svoji tožbi priznanja lastninske pravice za nekatere, toženčevemu posestvu pripisane parcele, torej priznanja stvarne pravice zanj, da opira to svojo zahtevo, kakor tožba kaže, na 30letno priposestovanje ter je v takem slučaju po §-u 70. zemlj. zak. pač dopuščena zaznamba tožbe: ugodilo obema rekurzoma ter izločilo iz odloka z dne 13. novembra 1891, št. 29987 dodatek, da se bode rekurz proti odloku z dne 27. oktobra 1891, št. 29312 pred-

ložil šele po preteklih 60 dneh; tudi je izpremenilo odlok s 27. nov. 1891, št. 29312 v tem smislu, da se dovoli zahtevana zaznamba tožbe ter ukaže izvršitev. Naposled priznalo je višje sodišče tožitelju stroške obeh rekurzov, češ da jih je smatrati za pravdne stroške.

Dr. J. Hrašovec.



V. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

Dne 29. januarja t. l. imelo je društvo »Pravnik« svojo redno letno glavno skupščino, kateri je bil dnevni red naznanjen v zadnji številki našega lista. V hotelu »pri Slonu« sestalo se je ob 7. uri zvečer 22 društvenikov iz Ljubljane, odnosno z dežele.

I. Predsedoval je zborovanju in otvoril je načelnik g. dr. P a p e ž s posebnim ogovorom. Zahvalivši navzočne za prisotnost, nariše ob kratkem stalne smotre, katere je društvo dosegalo tudi v prošlem letu. Združevati slovenske pravnike za znanstveno delo, pripravljati pripomočke slovenskemu uradovanju: to je bil tudi v zadnji dóbi »Pravniku« namen. Sosebno je društvo sedaj dospelo do lepega gradiva za nemško-slovenski terminologijski slovar, katero je treba le še pomnožiti in urediti. To delo je društvo stalo dokaj izdatkov, a ker je velevažno in v obče potrebno, zato se je nadejati dejanske podpore od javnih stranij, kakeršno je že obljubil na pr. visoki deželni zbor kranjski. Dosedanje izkušnje uče, da to terminologijsko delo ne more tako hitro napredovati, kakor se je iz kraja mislilo. Treba je v to časa, treba preudarjanja, treba sploh posebnega programa. A društvu bodi neprestana ponosna skrb, da tu slovenski pravni znanosti in praksi gotovo podá trdno in jednotno jezikovno podlogo. Načelnik naglaša, da je »Pravnik« imel prošlo leto 170 društvenikov, nadalje da je odmrll odvetnik dr. Pitamic v Postojini, in poziva navzočne, naj se v znak sožalja dvignejo s se-dežev. (Zgodi se.) Konečno prečita pismo, s katerim se dosedanji društveni odbornik g. dr. K a v č i č opravičuje, da ni mogel priti v skupščino; razlog da je smrt njegove soproge in iz tega razloga

mora tudi javiti, da bi odborništva v bodočem letu ne mogel prevzeti, ako bi ga skupščina zopet izvolila. Načelnik pripomni, da mora skupščina žalibog uvaževati te razmere pri dosedanjem odborniku g. dru. Kavčiču, katerega bodo v odboru težko pogrešati; skupščina pa gotovo ž njim vred izreka željo, da bi g. dr. Kavčič kmalu mogel tudi kot odbornik služiti društvu tako uspešno, kakor dosedaj. (Glasno pritrdjevanje.) Preide se na to k naslednji točki dnevnega reda.

II. Letno poročilo odborovo:

a) Tajnik g. dr. Majaron poda nastopno poročilo:

Slavna skupščina!

Naše društvo „Pravnik“ je sedaj završilo tretje leto svojega obstanka in naloga ter ob enem čast je meni, tajniku, da Vam skušam podati sliko društvenega truda in uspeha v prošlem letu.

Načelni smoter našemu društvu je ter ostane ta, da goji državne in pravne znanosti na slovenskem jeziku. Poglavitno sredstvo v ta namen je bil tudi v prošlem letu strokovni list „Slovenski Pravnik“, katerega je društvo izdajalo in zalagalo, tako da je izpolnil svoj 7. tečaj in se pri tem tiskal v 400 izvodih. Koliko se je rečenega smotra doseglo s „Slovenskim Pravnikom“, to Vam je, gospoda, znano, ker poznate lansko vsebino njegovo. Lahko je, da je ta ali oni pravniški list v drugem jeziku priobčeval bolj učenih in temeljitejših razprav, nego li naš list. Toda ta primera nam ne sme biti odločilna, nam ne sme kratiti veselja za naše glasilo. Pomisliti moramo, da je pravniški kontingent v drugih narodih nerazmerno močnejši, nego li je pri nas, pomisliti je še posebej, da imajo drugi pravniški listi eminentno podporo od juridičnih fakultet in raziskovalcev prava po poklicu, mi pa takih mož ne moremo še imeti, dokler nimamo višjega pravniškega zavoda, dokler smo kot zgolj praktični juristi s časom zelo na tesnem. Iz teh in še drugih razlogov ni smeti preveč zahtevati od našega glasila v znanstvenem pogledu. Na drugo stran pa tudi ni, da bi se preveč smelo grešiti na ta račun. Uprav zaradi naših malih razmer mora posameznik žrtvovati več svojega truda, da kaj donese k domači pravni znanosti, katera naj se očituje v „Slov. Pravniku“ in katera se tudi sodi po vrednosti našega glasila. Ako hočemo biti odkritosrčni, pripoznati moramo, da „Slovenski Pravnik“ doslej ni še pokazal vsega, kar bi se bilo pač smelo pričakovati znanstvenih proizvodov iz vrst slovenskih pravnikov. Častno je za slovenske pravnike, da imamo svoje glasilo v mednarodnem tekmovanju na polji pravoznanstva, a zato imamo tudi nalogo, da se v tem tekmovanju dostojno zastopamo. Izmed specijalnih teženj, za katere se je zanimati slovenskemu pravniškemu stanu, zastopal je „Slovenski Pravnik“ v prošlem letu zlasti dvojico. Ne glede na to, da je priobčeval iz pravosodne in upravne prakse najrajši

take slučaje, kateri nam v naši domači praksi služijo kot vodilo, razglasil je prvič temeljito zbirko vseh določil o rabi jezikov v naših uradih, sosebno pri sodiščih. Potem pa je drugič v posebni razpravi vsled provokacije v državnem zboru zastopal idejo slovenske pravne akademije, idejo, katero je naše društvo bilo kot svojo odobrilo, in to zastopanje ima tem večjo vrednost, ker se je vršilo zgolj s stvarnega, pravniškega stališča, a nikakor ne z minljivega političnega stališča. Mi iz tega lahko vidimo, kako je nam potreben naš list. Toliko torej o društvenem delovanju po „Slov. Pravniku“.

Prehajam sedaj k drugemu sredstvu, po katerem je naše društvo gojilo pravniško stroko, in to so društveni shodi. Teh je bilo, razun izleta v Sežano, troje. Na prvem dne 2. decembra l. l. predaval je naš načelnik g. dr. Papež dva praktična slučaja, jednega iz kazenskega prava, a drugega iz pristojbinstva; oba slučaja sta tudi priobčena v 12. številki lanskega „Slov. Pravnika“. Na drugem shodu dne 9. decembra l. l. bilo je predavanje našega odbornika gospoda Levca o razlagi §-a 51 zemlj. zakona, katero je tudi bilo natisneno v 12. številki lanskega „Slov. Pravnika“. Tretji shod dne 23. decembra l. l. pa je veljal razgovoru o predavanju gospoda Levca in tega razgovora sledovi se kažejo v 1. številki letošnjega „Slov. Pravnika“. Društvene shode so Ljubljanski gospodje društveniki pridno pohajali. Kar sem si usojal reči glede pomena „Slov. Pravnika“, to bi lahko ponavljal tudi glede društvenih shodov. Četudi nimamo vselej učenih dnevnih redov, vender se nam je pogostem shajati, da imamo priliko bodisi razgovarjati manjša pravna vprašanja, bodisi razpravljati društvene reči. Jedno kakor drugo je potrebno, da vršimo lažje svoje širše in ožje stanovske naloge, društveni shodi pa tudi dokazujejo, da delujemo, in vrhu tega so nam dobro došle premembe v vsakdanjosti življenja, kar smo izkusili udeležniki še na vsakem shodu. Vivant sequentes!

Poglejmo sedaj, kaj se je godilo z drugimi društvenimi rečmi, v prvi vrsti z zbirkami zakonov, katere naj izdaje društvo „Pravnik“. Prvo in drugo leto sta izešla dva zvezka, v prošlem letu pa ni bilo nobenega na svitlo. Bilo je torej to leto čisto neplodno — utegne kdo vprašati. Dovolite mi, gospoda, da Vam to nekoliko pojasnim. Uže v lanski skupščini sem poudarjal, da je gradivo za nadaljnje zvezke nekaj uže pripravljeno, nekaj pa v delu, da pa se paralelno ureja tudi obča juridično-politična terminologija za slovenski jezik, in stavil sem takrat vprašanje, ali ne bi zaradi potrebnega jezikovnega soglasja med zakoniki in terminologijskim slovarjem kazalo, da se z izdavanjem zbirke za sedaj prestande ter počaka, dokler se po obči terminologiji ne ustanové posamezni termini. Novi odbor se je v isti seji, ko se je konstituiral, to je dne 15. februarja posvetoval tudi o tem vprašanju ter sklenil nekako srednjo pot. Odločil se je za to, da se pač izdá v kratkem III. zvezek, ki bi obsegal trgovski, menični in konkurzni zakon, da se pa ob enem za to izdajo slovenska terminologija teh zakonov posebe kritično pregleda ter tako ustanovi, da jo bo moči vsprejeti v terminologijski slovar. Na podlogi tega sklepa je

res naš častiti načelnikov namestnik gosp. dež. sod. svetnik Vencajz priredil za menični red poseben terminologijski slovarček in ga potem izročil drugemu odborniku, da bi povedal svoje mnenje, toda ta še ni mogel dovršiti svojega dela. Iz tega izvolite, gospoda, posneti, da izdavanje zakonov ni do cela počivalo, ampak da se bolj polagoma, a tako tudi smotru primernejše razvija. Iz c. in kr. dvorne in državne tiskarne je tudi odbor dobil posredno vprašanje, kako misli, če bi tiskarna izdala obči državljanski zakonik po znanem, novem Cigaletovem prevodu. Odbor je na to odgovoril, da za sedaj odsvetuje kaj takega. Prvič bi z izdajo golega državlanskega zakonika ne bilo veliko pomagano, nego s to izdajo bi bilo združiti tudi druge, v to materijo spadajoče zakone in ukaze, in združiti bi bilo tudi judikate, kajti le taka izdaja bi rabila in služila praktičnim namenom. Drugič treba je uprav za obči drž. zakonik vsestranski dovršenega prevoda; tak pa Cigaletov novi prevod ni in zatoorej ni želeti, da bi prišel na svitlo v nekako avtoritativni izdaji c. in kr. dvorne in državne tiskarne. Če bi se pa prevod prenařeval, treba bi bilo ozirati se na občo terminologijo, in ker ta še ni dodelana, zato je najbolje počakati, da dozori terminologijsko delo sploh in se potem tudi na temelji tega dela izdā nov prevod občega državlanskega zakonika. Iz teh razlogov je odbor, kakor sem rekel, izrazil se proti prenařljeni izdaji tega zakonika, vendar pa je tudi c. kr. dvorni in državni tiskarni izrekel zahvalo za zanimanje njeno v tem pogledu ter priporočil se jej, da naj bi nas v bodoče podpirala pri izdajanji zakonov.

Znaten napredek pa je v prošlem letu storilo naše delo za slovensko pravno terminologijo. Kakor Vam znano, gospoda, bilo je za časa lanske glavne skupščine stanje tega dela tāko, da so bili do naših kolegov razposlani blizu vsi državni zakoniki ter kranjski deželni zakoniki z naročilom, da se iz njih izpisujejo pravniški izrazi nemški ter slovenski na posebne listke. Do konca lanskega poluleťja so potem došli blizu vsi izpiski v odborove roke. Zakoniki, ki še niso bili izpisani, doposlali so se po leti nekaterim vseučiliščnikom, kateri so delo prevzeli in tudi zvršili. Poslanega gradiva je bilo jako veliko in treba je bilo sedaj gledati, da se stori primeren korak naprej. Najprvo je bilo storiti to, da se listki alfabetično razvrste in listki, kateri se ponavljajo, izločijo kot nepotrebni iz gradiva. Za ureditev teh listov, katerih je ogromna kopica, bilo je treba prvič posebne delavnice, drugič posebnega delavca. Odbor je torej maja meseca najel posebno društveno sobo na Turjaškem trgu ter jo opravil s potrebnim pohištvo. Prav tako je naprosil gosp. avskultanta Milčinskega, da je takoj začel rečeno manipulacijo z listki. Za nadzorstvo tega dela kakor tudi za nadaljnje direktive izvolil se je ožji odsek, v katerega so bili poklicani gg.: dež. sod. svetnik J. Vencajz, finančne direkcije tajnik J. Dobida ter dr. Danilo Majaron. Ta odsek naj bi poročal društvnemu odboru o napredovanji vsega terminologijskega dela, ob jednom pa tudi pripravil referat za seje širšega odseka, kateri bode postaviti za konečno ureditev terminologije. Izvoljeni odsek je zlasti po

neumorno delujočem svètniku gospodu Vencajzu gledal na dopolnjevanje izpiskov in njih prvo urejevanje, toda do poročanja še ni došel. Kajti, četudi je gosp. Milčinski ves čas, kolikor je mogel, jako vestno vršil prevzeto delo, vendar ga do konca leta ni mogel dovršiti. Zato pa tudi terminologijski odsek ni imel povoda, ukreniti kaj več ali celo sestavljati svojega poročila. A kmalu bode stvar prestopila v tretji stadij, ker listki so uže od črke A do črke S razvrščeni, tako da mnogo več ne manka do popolnega dovršenja. V novem stadiju pa bode novemu odboru nastala velika skrb, ker bode bržkone moral dobiti poročevalca, da bode vse gradivo pregledal in proučil ter potem izdelal temeljit referat. V to pa bode treba dolgotrajnega napora in vprašanje je, kdo ima dovolj časa, posvetiti se zgolj takemu delu. Kdor se natančneje bavi s tem vprašanjem, ta uvidi, kako težavnega dela se je tu polotilo naše društvo. Čuli bodele tudi iz blagajnikovega poročila, da je to terminologijsko delo v prošlem letu prizadejalo društvu mnogo troškov. Treba bode pač posebnega „viribus unitis“ in posebnega zanimanja društvenikov, kakor tudi drugih faktorjev, da se to veliko in potrebno delo dobro dovrši. Za sedaj smemo zadovoljni biti, da smo tako dalje prišli, a prestati z delom ne smemo, četudi nas čaka še veliko truda. Ako še omenjam, da se tudi c. kr. dvorna in državna tiskarna zanima za naše terminologijsko delo, da je — kakor nam je posredna javila — pripravljena založiti in izdati naš terminologijski slovar, onda sem o tej točki društvenega delovanja povedal vse pglavitno.

Iz dosedanjega poročila izvolite, moja gospoda, posneti, da je društvo „Pravnik“ v prošlem letu zvesto ostalo svojim hvaležnim nalogam. V kratki dobi jednega leta se po naravnem potu ne more zgoditi Bog vé kaj, ali jaz mislim, da je društvo „Pravnik“ tudi v svojem tretjem letu izpolnilo, kar mu pristojta v njegovih razmerah, in v tej misli se tudi odbor mirno poslavlja od Vas.

Predno završim, spominam naj Vas še jednega veselega društvenega dogodka v minolem letu. Bil je to izlet v Sežano in Lipico dne 20. septembra. Tedaj se nas je zbralo nad 50 slovenskih in hrvatskih pravnikov, tovarišev po poklicu, tovarišev po ideji. Izlet je imel sicer bolj veselo lice društvene zabave, a kakor je izhajal iz „Pravnikove“ ideje, tako je imel tudi ta resen sad, da je za društvene namene naudušil tudi tiste, ki poprej niso imeli prilike spoznati naših razmer. To poslednje naj nas v tem trenutku napotuje, da se še jedenkrat zahvalno spominamo vrlo posrečenega truda, ki so ga z našim izletom imeli naši častiti tovariši v Sežani, podpirani od slavnega občinskega starejšinstva in vsega prebivalstva Sežanskega. Izreči pa smemo tudi željo, da naj bi tudi bodoče društveno leto ne minilo brez jednakega shoda izven Ljubljane!

Prepuščajoč naslednjim poročilom, da Vam, gospoda, podajo društveno zgodovino l. 1891 v drugem pogledu, završujem jaz svoje obče poročilo s tem, da v imenu odstopajočega odbora izrekam toplo zahvalo vsej gospodi, katera je tako ali tako odbor podpirala v prošlem letu, zlasti pa sotrudnikom „Slov. Pravnika“, premnogim gospodom, ki so si za

terminologijo stekli zaslug z izpisovanjem zakonikov, in naposled tudi časopisom, ki so javno mnenje zanimali za naš list in za dogodke v našem društvu. Dodajem le še željo, da bi nas skupščina čez leto dnij zbrala v složnosti in dosedanjih načelih in, če mogoče, pri večjih uspehih za stvar „Pravnikovo“.

V formalnem pogledu prosim: Slavna skupščina izvoli odobriti to poročilo.

Skupščina je to poročilo, odobrujoč je živahno, vzela na znanje.

b) Poročilo blagajnika g. Ivana Gogola slôve:

Slavna skupščina!

S tem poročilom predlagam račun dohodkov in izdatkov društva „Pravnika“ v Ljubljani v preteklem letu 1891.

I. Dohodki.

1. Društvenina in naročnina za društveno glasilo . . .	1292 gld. — kr.
2. Plačani zaostanki iz let 1889 in 1890	61 „ — „
3. Nesprejeta in društvu vernena nagrada nekaterih sotrudnikov	14 gld. 90 kr.
in.	3 „ 54 „
	18 „ 44 „
4. 4% obresti od društvene, v mestni hranilnici Ljubljanski naložene glavnice in sicer od hranilne knjižice št. 102 . . .	8 gld. 36 kr.
in od hranilne knjižice št. 2880 . . .	14 „ 50 „
	22 „ 86 „
Vkupe . . .	1394 gld. 30 kr.

II. Izdatki.

1. Odpraviteljici društvenega glasila	5 gld. — kr.
2. Postreščeku za raznašanje poziva radi nakupa nekaterih knjig in k sejam	— „ 70 „
3. Gosp. J. Okretič-u v Pazinu vernena preveč plačana naročnina s poštnino vred	4 „ 05 „
4. Za dvorano v hotelu „pri Slonu“ na večer glavne skupščine l. 1891	5 „ — „
5. Gosp. dr. Jos. Galle-tu v Celji vernena preveč plačana naročnina s poštnino vred	2 „ 05 „
6. „Narodni Tiskarni“ za tiskovine glede terminologije .	1 „ 14 „
7. Za marke na te opomine	1 „ 44 „
Odnos . . .	19 gld. 38 kr.

	Prenos . .	19 gld. 38 kr.
8. Naročnina za „Jur. Blätter“ pro 1891 s poštino vred	5 „ 05 „	
9. Gosp. drju. Ivanu Petovar vrnena preveč plačana naročnina s poštino vred	3 „ 95 „	
10. Tiskarni Klein & Kovač za 14. deželni zakonik . . .	— „ 77 „	
11. Kupnina za mizo in tri stole	8 „ 10 „	
12. Kupnina za jedno omaro	13 „ — „	
13. Kupnina za knjige iz zapuščine g. dr. Petriča kupljene	30 „ — „	
14. Za drugo omaro	14 „ — „	
15. Za ureditev društvenih knjig	9 „ 97 „	
16. Stroški Sezanskega izleta	6 „ 60 „	
17. Nagrada za terminologijsko delo	15 „ — „	
18. Za svetilko v društveni sobi	10 „ 30 „	
19. Blagajnični imenik članov in naročnikov	1 „ 20 „	
20. Pismonošama	2 „ — „	
21. Pobiratelj članarin in naročnin pri Ljubljanskih društvenih naročnikih	5 „ — „	
22. Sestavljatelj izkaza o vseh zaostankih, istemu za opomine po dopisnicah in za vpis udov in naročnikov v novi imenik	5 „ — „	
23. Uredniku in sodrniku „Slov. Pravnika“	620 „ 31 „	
24. Za društveno sobo, kurjavo in za stroške tajnikovega dopisovanja, odprave itd.	36 „ 58 „	
25. Tiskanje, vezanje in odprava društvenega glasila . .	648 „ 22 „	

Vkupe . . 1454 gld. 43 kr.

Ako se izdatki, znašajoči	1454 „ 43 „
primerjajo z dohodki, znašajočimi	1394 „ 30 „
pokaže se primankljaj	60 gld. 13 kr.
kateri se pokrije z blagajnično gotovino iz računov leta 1889 in 1890 znašajočo	376 „ 15 „
in po tem pokritji ostane koncem leta 1891 blagajnične gotovine	316 gld. 12 kr.
katera je naložena v mestni hranilnici Ljubljanski na hranilno knjižico št. 2880	

III. Društveno imetje.

1. Imenovana hranilna knjižica z vlogo	316 gld. 12 kr.
2. zaostanki:	
a) iz leta 1891	258 gld. — kr.
b) „ „ 1890	76 „ — „
c) „ „ 1889	28 „ — „
vkupe	362 „ — „
vse vkupe	678 gld. 12 kr.

3. knjige, časopisi in sobna oprava.

Konečno prosim: Slavna glavna skupščina blagovoli ta račun na znanje vzeti in odobriti.

K temu poročilu se je vnel razgovor, katerega so se udeležili gg. dr. Ferjančič, dr. Krisper, dr. Stare, dr. Šusteršič in poročevalec Gogola. Ta je namreč nasvetoval, naj bi se zastanki pri društvenini, odnosno naročnini za l. 1889. in 1890. izbrisali iz društvenega računa. Nasvet ta ni obveljal, ker je bil odobren predlog g. dra. Šusteršiča, da naj se odbor potruži, primernim načinom pridobiti rečene zastanke za društveno blagajnico. Poročilo g. blagajnika, je sicer skupščina jednoglasno odobrila.

c) Knjižničar g. dr. Majaron je poročal:

Slavna skupščina!

Naša društvena knjižnica obsegala je koncem 1890. leta 93 zvezkov. V prošlem društvenem letu pa jej je prirastlo 276 zvezkov, tako da sedaj šteje 369 zvezkov, med njimi 15 pravniških časopisov z 68 letniki. Ta znaten prirastek izhaja zlasti od tod, ker je odbor aprila meseca kupil del knjižnice iz zapuščine sodnega adjunkta dra. Petriča. Drugače odbor ni kupoval knjig, pač pa jih je nekaj knjižnici došlo tudi lani od uredništva „Slov. Pravnika“, katero jih je bilo prejelo za recenzijo v društvenem listu. Kakor prejšnja leta, tako je tudi prošlo leto društvo dobivalo za svoje glasilo razne strokovne časopise v zameno, ki so se koncem leta uvrstili v našo knjižnico. Nadalje se je društvena knjižnica lansko leto popolnem uredila ter spravila v društveno sobo na Turjaškem trgu. Uredil in katalogizoval jo je gosp. avskultant Milčinski, kateremu gre za to posebna hvala. Da gospodje društveniki znajo, kaj si lahko izposojujejo iz naše knjižnice, zato začel je „Slov. Pravnika“ naznanjati zapored knjige, ki so jim na razpolago

Približali smo se tako jednemu smotru več — svoji strokovni knjižnici. Po meri društvenih gmotnih sredstev naj se sedaj knjižnica pomnožuje in popolnjuje zlasti z novejšimi juridičnimi publikacijami, da bomo imeli čedalje več literarnih sredstev v svoji bližini, bodisi za podporo naše prakse, bodisi za literarno delo.

Povpraševalo se je tudi lani, kedaj li naše društvo dobi svojo čitalnico, kjer naj bi društveniki imeli zlasti več perijodičnih pravniških časopisov na razpolago. Ali na to mora odbor tudi danes odgovoriti isto, da namreč v ustanovitev čitalnice ne dostaje še sredstev, sedaj tem manj, ker je za terminologijsko delo itak plačevati posebno sobo. Mislim pa jaz, da bi se smoter t. j. čitanje društvenih časopisov, za sedaj dosegal lahko tudi na ta način, ako bi se za društvene časopise pridobil poseben prostor v kaki drugi čitalnici, ako bi se na pr. kaj takega poskusilo v Ljubljanski „Čitalnici“, katera to poletje dobode lepe in obsežne prostore. Nasvetovati nočem v tem pogledu ničesar, a vendar priporočam to misel v uvaževanje in sicer prosim, da slavna skupščina odobri moje poročilo o knjižnici.

K temu poročilu poprimе besedo g. dr. Krisper ter toplo priporoča, naj se zvrši misel, da dobé društveniki priliko čitati društvene juridične časopise, to pa tako, da so v Čitalnici Ljubljanski naši časopisi na posebnem prostoru; predlaga torej, naj društveni odbor potrebno ukrene. Gg. dr. Stor, dr. Šusteršič, J. Kavčnik, dr. Tekavčič se protivijo temu predlogu, češ da je jedino pravo in dostojno, ako se čim preje najame za društveno čitalnico posebna soba in sicer najprimernejše v bodočih prostorih Ljubljanske Čitalnice na Turjaškem trgu. Gg. dr. Ferjančič, dr. Munda in dr. Majaron zastopali so misel, da je pač opravičena želja po posebni društveni čitalnici, da pa odbora ni vezati, naj jo izpolni, ker društveni dohodki sedaj niso po tem; smoter, o katerem je tu govor, pa bi se tudi nekvarno ugledu društva dosegel, ako se sprejme in zvrši predlog g. dra. Krisperja. G. K. Pleiweis nasvetuje, naj se vsa stvar prepustí bodočemu odboru, da jo reši po svoji previdnosti. Po daljši debati se izmed raznih predlogov z večino glasov odobri predlog g. dra. Tekavčiča, po katerem je društvenemu odboru naročeno, naj se dogovarja z odborom Čitalnice Ljubljanske, da društvu »Pravniku« dá v svojih novih prostorih na Turjaškem trgu v podnajem sobo za čitalnico in knjižnico. Poročilo o knjižnici se je potem odobrilo.

III. Preglednik računov gosp. dr. Fr. Munda poroča, da je z gosp. dr. J. Zupancem vred pregledal društvene račune za prošlo leto in našel vse v popolnem redu. Predlaga torej, da se odstojajočemu odboru podeli absolutorij in izreče zahvala gosp. blagajniku za vestno in trudapolno upravo blagajnice. Sprejeto jednoglasno.

IV. Skrutinatorjema pri volitvah določi g. načelnik gg. M. Pirca in K. Pleiweisa.

a) Zvrši se na to volitev društvenegn načelnika za l. 1892. Izvoljen je bil znova jednoglasno g. dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani.

b) K volitvi v odbor oglasi se dosedanji odbornik g. dež. sod. svètnik K. Pleško ter izjavi, da bi ne mogel več prevzeti odborništva, ker zaradi svojih let težko sodeluje v odborniških sejah, ki bodo zlasti zaradi terminologije pogostne in trudapolne; želi torej, da je namesto njega izvoljena mlajša moč. Gospod dr. Majaron izreče na to, da kot tajnik društva vé, kako je č. gospod

predgovornik sedaj tri leta rad sodeloval v odboru, kako je zlasti prvi in največ izpisal gradiva za terminologijo, težko bi tudi bilo pogrešati njegove izkušnje pri odborovih posvetovanjih, sme ga torej prositi skupščina, da se da znova voliti. (Živo pritrdjevanje.)

Pri volitvi v odbor je bilo 20 glasov in bili so izvoljeni gg.: dr. And. Ferjančič, c. kr. drž. pravd. substitut (z 19 glasovi), Iv. Gogola, c. kr. notar (z 18 glas.), dr. Val. Krisper, odvetnik (z 12 glas.), Ant. Levec, c. kr. drž. sod. pristav (z 19 glas.), dr. Danilo Majaron, odvet. kandidat (z 19 glas.), Karol Pleško, c. kr. dež. sod. svetnik (z 19 glas.) in J. Vencajz, c. kr. dež. sod. svetnik (z 20 glas.), vsi ti kot Ljubljanski odborniki; kot vnani pa gg.: dr. Janko Babnik, c. kr. okr. sod. pristav v Logatci (z 20 glas.), dr. Jurij Hrašovec, odvetnik v Celji (z 20 glas.) in Bogdan Trnovec, c. kr. dež. sod. svetnik v Trstu (z 20 glas.). (Gosp. avskultant Milčinski dobil je 6, g. notar Plantan 4 glasove.)

c) Preglednikoma računov za l. 1892 bila sta znova »per acclamationem« izvoljena gg.: dr. Fran Munda, odvetnik in dr. Jarnej Zupanc, c. kr. notar, oba v Ljubljani.

5. K točki posameznih nasvetov izpregovori g. dr. Krisper, oceni delovanje društvenega odbora za l. 1891, posebe vodstvo g. dra. Papeža, delovanje g. dra. Majarona kot tajnika, knjižničarja in urednika, g. Gogola kot blagajnika ter predlaga, naj se imenovanim izreče posebna zahvala društva. Skupščina pritrdi temu jednoglasno in živo, kakor tudi nadaljnjemu predlogu g. dra. Krisperja, da naj odbor gosp. dru. Kavčiču v posebnem pismu javi zahvalo društva za njegove dosedanje zasluge kot odborniku, sotrudniku »Slov. Pravnika« in urejevatelju slovenske zbirke zakonov.

Načelnik gosp. dr. Papež se zahvali za priznanje in na to zaključi 2¹/₂ ure trajajoče zborovanje.



Književna poročila.

Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu nastopil je letos svoje XVIII. leto ter prinaša v br. 1. za januarij mesec poleg pravnih slučajev, književnih ocen naslednji razpravi: Pravno-povjestni podatci o Turopolju. Napisao dr. Š. pl. Bresztyensky. — O promjeni stečajnoga reda. Napisao Ignjo Wagner, odvjetnik.

Handbuch d. öffentlichen Rechtes der Gegenwart in Monographien. Herausgegeben v. H. Maquardsen. 4. Bd., 1. Halbbd., 5. Abth., 1. Lfg. u. 7. Abth., 3. Lfg. — Freiburg, Mohr. — M. 22.50.

Obsega pravo Belgije, sestavil A. Vauthier, prvi snopič s 192 stranmi. Potem obsega pravo Italije, sestavil E. Brusa, tretji in zadnji snopič. Ono začeto delo bode stalo m. 10, to dovršeno stoji m. 12.50.

Vis maior als Schranke der Haftung nach römischem Recht. Von N. v. Hollander. — Jena, Fischer. — VI+62 strani — M. 2.

Die Wissenschaft und das Strafrecht. Von G. Dölman. — Leipzig, Minde. — 205 strani. — M. 4.

System des Privatrechtes der Ostseeprovinzen Liv-, Est- und Curland. 2. Bd. Sachenrecht. Von C. Erdmann. — Riga, Kymel. — 564. strani. M. 12.

Die Idee der Wiedervergeltung in der Geschichte und Philosophie des Strafrechtes. II. Abth.: Das deutsche Strafrecht nach d. Carolina bis zur Mitte d. 18. Jahrh. Von L. Günther. — Erlangen, Blasing. — 270 str. — M. 6.

Zeitschrift für internationales Privat- u. Strafrecht. Begründet und herausgeg. von F. Böhm. I. Bd. — Erlangen, Palm & Enke. — M. 12.

Državni zakonik v slovenski izdaji. Leto 1891. (Dalje) — Kos XLI. Izdan in razposlan dne 26. septembra 1891. 135. Zakon z dne 28. avgusta 1891. l. zastran obratovanja nadvojvoda-Albrehtove železnice na račun države in morebitnega odkupa te železnice se strani države. 136. Zakon z dne 30. avgusta 1891. l., s katerim se ukrepajo določila o izvrševanju konzulske sodne oblasti. 137. Zakon z dne 1. septembra 1891. l. o izpremeni zakona z dne 24. marcija 1875. l. (Drž. zak. št. 36.) o prispevanji državnega zaklada k troškom za vzdrževanje izvršene uredbe Mure reke na Štajerskem. 138. Razglas finančnega ministerstva z dne 2. septembra 1891. l., da se je opustila c. k. mala colnija II. razreda v Walerschanzi ter ustanovila colnijska podružnica Schoppernau. 139. Razglas finančnega ministerstva z dne 16. septembra 1891. l., o ustanovitvi c. kr. colno-odpravnega mesta na kolodvoru v Lobensteinu na Šleskem. — Kos XLII. Izdan in razposlan dne 3. oktobra 1891. 140. Zakon z dne 26. avgusta 1891. l. zastran erarnih mostnin, cestnin in brodnin. — Kos XLIII. Izdan in razposlan dne 3. oktobra 1891. 141. Zakon z dne 16. julija 1891. l. s katerim se ukrepajo določila o sodni oblasti z ozirom na združenje nekkih občin in občinskih delov s cesarstva glavnim in prestolnim mestom dunajskim. 142. Zakon z dne 8. avgusta 1891. l., o dogovoru, sklenjenem z deželnim zastopom vojvodine bukovinske, zastran uredbe razmerja med državo in zemljiško-razbremenilnim zakladom bukovinskim. 143. Zakon z dne 17. avgusta 1891. l., da se dodeljuje prispevek iz državnih sredstev k troškom za popravo in izvršitev zgradb za uravnavo Adiže na Tirolskem, poškodovanih po povodnji leta 1889. in 1890. 144. Razglas finančnega ministerstva z dne 18. septembra 1891. l., da se c. kr. velika colnija v Warnsdorfu pooblašča za vhodno zacolovanje volnenih prej tarifne šte-

vilke 154 b). 145. Ukaz finančnega ministerstva z dne 19. septembra 1891. l. o ustanovitvi posebnih oddelkov za kolkovne in neposrednje pristojbine pri c. kr. finančnih okrajnih ravnateljstvih. 146. Ukaz finančnega ministerstva z dne 19. septembra 1891. l. o uradih za pristojbinsko izmoro. (Dalje prih.)



Razne vesti.

V Ljubljani, 15. februarija 1892.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Dne 29. pr. meseca imelo je naše društvo svojo letno glavno skupščino, o kateri danes podrobno poročamo na drugem mestu. Novoizvoljeni odbor sešel se je prvič v sejo dne 14. t. m. ter najpreje jednoglasno izvolil: namestnikom načelnikovim g. dra. Andreja Ferjančiča, tajnikom in knjižničarjem g. dra. Danila Majarona, blagajnikom g. Ivana Gogola, v odsek za društveni list g. dra. Janka Babnika, g. dra. Valentina Krisperja in g. Antona Levca. Uredništvo „Slov. Pravnika“ je tudi za bodoče leto prevzel g. dr. D. Majaron. — Odbornik g. dr. Majaron je nadalje poročal o stanju terminološkega dela in razvil svojo misel, kako pridobiti urejevalca, kateri naj prouči in popolni zbrano gradivo, treba da je v to pridobitev gotove pomoči nj. ekscelence gospoda pravosodnega ministra. Odbor je tej misli pritrdil ter sklenil poprositi načelnikovega namestnika g. dr. Ferjančiča, da v razloženem smislu posreduje pri gospodu ministru. — V isti seji je odbornik g. dr. Babnik predlagal: 1. Odbor načeloma sklene, da bodi letošnji izlet društva prirejen kot shod slovenskih pravnikov, na katerem se bodo po referentih in v debati razpravljala preje določena in objavljena themata praktično-juridične vsebine; 2. kraj izleta bodi na južnem Štajerskem; 3. pozveduje naj se pri južno-štajerskih kolegi, ali odobrujejo to namero in kako mislijo o nje izvršitvi; 4. pozveduje naj se zaupno, kateri strokovnjaki bi hoteli prevzeti kak referat ter o čem; 5. poroča naj se ob uspehih tega posredovanja še pred Veliko nočjo. Utemeljeval je g. dr. Babnik te svoje predloge nekako tako-le: „Pravnik“ napravil je do sedaj dva izleta, ki sta ob enem imela biti kolikor toliko shoda slovenskih pravnikov. Izleta obnesla sta se oba prav dobro, prilika je bila seznaniti se z drugimi tovariši, razgovarjati se s starimi znanci, zabava je bila lepa, a o pravnih vprašanjih je bilo govora malo. Vender pa bi bilo prav, če bi tudi enkrat in to našemu letošnjemu izletu dali značaj shoda slovenskih pravnikov, na katerem bi se razpravljala vprašanja, ki nas vse zadevajo, vse zanimajo. Res, mi še nismo takšen faktor, da bi si lastili upliv, kakeršni imajo razni „Juristentage“, da bi hoteli s svojim mnenjem o važnih in perečih vprašanjih uplivati na legislatorne faktorje in na rešitev znanstvenih sporov, — vender pa je premnogo domačih nam vprašanj, katerih rešitev

bi neizmerno pospeševalo to, če pridejo v razgovor na shodu, kateri je pristopen vsakemu slovenskemu juristu. Opozarjam na našo terminologijo, za katero želimo vsi, da bi bila popolna in da se najde nekak način, po katerem bode za slovensko uradovanje jedino odločilna. Recimo, da se redakcija našega terminologijskega dela zvrši, da se nam poda tiskana knjiga; bode li to vsem juristom, ne rečem „suprema lex“, a vsaj važen razlog, da se poslužujejo uprav teh terminov, a ne drugih, da se podvržejo s kratka naši terminologiji in da tako pridemo do prepotrebnega jednotnega jezika v slovenskem uradovanju? Bati se je, da se bode takemu delu vedno očitalo, češ, ustvarili so je 3—4 možje, ki so bili v Ljubljani, ti se niso ozirali na to, kar je navada drugod i. t. d. Mari ne bi bilo moči dati takšno reč na razgovor vkupnemu shodu slovenskih juristov? Referent poprej po društvenem listu ali drugače objavi these, katere hoče zastopati, tako tudi correferent, ki mu je postavljen; vsakemu je dana prilika, da se o tem informuje in na shodu zastopa svoje nazore, po živem razgovoru v skupščini slovenskih juristov se potem lahko ustanovi „communis opinio“ slovenskih juristov, kateri se bode vsakdor mnogo rajši klanjal, nego najboljšim spisom in najboljši knjigi o tem predmetu. Takih vprašanj pa je še mnogo. Če bi takšen shod n. pr. razpravljaj reč pravoslovne akademije slovenske, bi tudi to stvari bilo gotovo le koristno i. t. d. i. t. d. Če se tej misli pritrdi, tedaj treba kmalu lotiti se dela, da se dobe themata, referentje, correferentje i. t. d. Drugo vprašanje je kraj, kamor se napravi izlet. Bili smo uže na Dolenjskem, bili smo na Primorskem, naravno preostaje južno Štajersko. Zlasti je tu Celje središče za štajerske pravnike in tudi predalječ ni za Ljubljano. Strokovnjakov, ki bi se udeleževali debat, pa izven Ljubljane na Slovenskem ni nikjer toliko, kolikor uprav v Celji i. t. d.“ — Odbor je soglasno odobril vse te predloge in sklenil takoj pripraviti potrebno.

— (Dr. Fran Gross †.) Zabeležili smo tu tužen dogodek, po katerem smo izgubili plemenitega tovariša v stanu, v društvu „Pravniku“ in našem listu. Dr. Gross umrl je v Idriji dne 8. t. m. kot voditelj tamošnjega okr. sodišča. Bil je porojen v Nazaretu na Štajerskem dne 25. julija 1851. l., gimnazijske študije dovršil je v Ljubljani, pravno-politične pa na vseučilišči Dunajskem, kjer je l. 1876 dosegel dostojanstvo doktorata. Zvrševal je potem sodno prakso na Dunaji, bil avskultant v Schwechatu, dokler ni bil poklican kot rezervni častnik v Bosno, kjer se je udeležil dne 8. avgusta 1878. l. bitke pri Žepčah. Povrnil se je potem zopet v Schwechat, odkoder je bil l. 1881 imenovan sodnim pristavom za okr. sodišče v Ličavi. Leto pozneje je bil premeščen k okr. sodišču na Ptuj, a 1886. leta k dež. sodišču v Ljubljano, kjer je ostal do 1. novembra lanskega leta, ko je bil poslan za voditelja uradu v Idrijo. — Na tem mestu ne more biti govora o krepostih, katere so dičile prerano umrlega dra. Grossa kot zasebnega človeka. Imel je posebno oliko srca in posebno vzvišeno življenje duše. O svojem značaju, kateri je tudi kot uradnik obdržal, bil bi lahko dosledno trdil: *Frangar, non flectar!* Kot sodni uradnik gledal ni ne

na desno, ne na levo, nego naravnost v zakon in stal je vedno po svojem najboljšem prepričanju na stališči strogega prava. Njegova natančnost pri preiskovanju in razsojevanju pravnih podlog bila je skoro proverbijalna. Pravne znanosti je vstrajno gojil in bil po svojih močeh sotrudnik „Slov. Pravniku“. Iz njegovega peresa sta med drugim razpravi v letniku 1890: „O uradnem pospeševanju civilnih pravnih“ ter: „O poverjanju prič v prestopnih rečeh.“ Marljiv in za vse dobro vnet, kakeršen je bil, bil bi gotovo še večkrat zastavil svoje pero, da mu ni telesna oslabeledost vsak hip kalila deloljubja. Žal, da sedaj, ko so se mu približali boljši časi tu, moral se je seliti na drugi svet. Zapustil je najboljši spomin med nami. Bodi mu lahka zemlja!

— (Dr. J. vitez Defacis †.) Dne 11. t. m. umrl je v Trstu eksc. dr. Jos. Defacis, ki je še-le koncem prošlega meseca bil na svojo prošnjo vpokojen kot predsednik viš. deželne sodišče Tržaškemu ter zajedno povzdignjen v viteški stan. Dr. Defacis bil je porojen l. 1824. v Kanalu, dovršil je pravne študije v Pragi in Gradci ter dosegel doktorat l. 1847 na vseučilišči v Padovi. Služboval je drž. pravnika substitut v Tolminu in Trstu ter l. 1854 bil imenovan svētnikom pri okrožnem sodišči v Gorici. L. 1868 prišel je nazaj v Trst kot voditelj državnega pravnikištva, postal kmalu potem dež. sodišča svētnik v Trstu, a l. 1872 viš. dež. sod. svētnik. V l. 1875 in 1876 je posloval pri najvišjem sodišči in se potem vrnil k višjemu sodišču v Trst. Avgusta meseca 1880. l. imenovan je bil dr. Defacis predsednikom trgovskega in pomorskega sodišča, majnika meseca 1882 pa predsednikom deželne sodišča v Trstu. Avgusta meseca 1883 postal je predsednik dalmatinskega viš. dež. sodišča, a 1885. l. bil je na svojo prošnjo premeščen v Trst kot predsednik tamošnjega višjega dež. sodišča. Odlikovan je bil dr. Defacis l. 1888 z redom železne krone druge vrste in l. 1889 z dostojanstvom tajnega svētnika.

— („Corrigendum“.) V zadnji št. „Sl. Prav.“ prišli so v sestavek: „K razlagi §-a 51 zemlj. zak.“ nekateri tiskarski pogreški, kateri utegnejo čitatelja motiti. Opozarjamo ná-nje ter jih popravljamo. Na strani 4. v vrsti 4. je čitati: „Matematično izraženo: $\alpha = (\alpha + \beta + \gamma) - (\beta + \gamma) = \alpha$; torej i. t. d.“ Na isti strani v vrsti 9. manka v nekaterih izvodih znamenje „—“ in čitati je to vrsto: „ $\alpha = \alpha - (\beta + \gamma + x) = \alpha - (\gamma + z)$ itd. Isto bi seveda ohveljalo glede“... Na strani 5., kjer je govor o najvišjem obsegu nadzastavne pravice (P), niso omenjeni troški (t). V zadnji vrsti sestavka zapisana formula je pravo za pravo:
$$P = g + \frac{g \left(\frac{0}{10} \times \beta \right)}{100} + t + n.$$

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, štev. 8 na Bregu; upravništvo pa na Križevniškem trgu štev. 7.

Naznanilo.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih. I. Obrazci k občnemu sodnemu redu I. zvezek.

Ta knjiga, ki je izšla ravnokar, velja 1 gld. 40 kr., po pošti sprejeta pa 1 gld. 50 kr.

Anton Levec,
c. kr. sodni pristav v Ljubljani.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 šte. 119 državnega zakonika

z dodanim

zvršitvenim propisom

in

drugimi zakoni in ukazi kazenski
postopek zadevajočimi.

I. natis. Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani
Natisnila in založila „Národna Tiskarna“.

 Dobiti je v „Národni Tiskarni“ v Ljubljani.
Cena elegantno vezani knjigi za člane društva „Pravnik“ je
2 gld. 50 kr., za nečlane 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

